

# LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN ARVIOINTIMENETELMIÄ

## Arviointimenetelmien käyttö

Tähän dokumenttiin on koottu lukemisen ja kirjoittamisen osataitoihin tai niiden taustataitoihin keskittyviä arviointimenetelmiä. Arviointi on keskeinen osa tuen suunnittelua sen eri vaiheissa. Ensimmäinen vaihe on yleensä **tuen tarpeen tunnistaminen**, johon onkin melko kattavasti välineitä tarjolla eri ikäisille. Nämä tehtävät ovat usein ryhmätehtäviä, joilla saadaan karkea kuva taitojen tasosta suhteessa ikäryhmään.

Jos lapsi tai nuori menestyy ikätasoaan heikommin ryhmätehtävissä, **taitoa on hyvä kartoittaa** tarkemmin yksilötehtävillä, jotta saadaan selville, mitkä osataidot oppija hallitsee ja missä tarvitaan tukea. Taustataitojen kartoittaminen auttaa usein ymmärtämään vaikeuksien syitä. Yksilöllisen arvion perusteella tukitoimet voidaan suunnitella oppijan tarpeiden mukaisesti.

Jotta tuen vaikuttavuutta voidaan seurata, tarvitaan siihen soveltuvia arviointimenetelmiä. **Taitojen kehityksen seurantaan** tarkoitettuja välineitä on toistaiseksi melko vähän. Toisaalta seurantaan varten ei tarvita normitettuja tehtäviä, koska tärkeää on kehittymisen vertaaminen oppijan aikaisempaan suoriutumiseen, ei niinkään ikätasoon. Siksi uskallamme suositella tässä koosteessa mainittuja seurannan välineitä yksilöllisen oppimisen seurantaan myös muilla ikäryhmillä kuin niillä, jotka on mainittu arviointimenetelmän yhteydessä. Seurannan välineitä voidaan kehittää myös itse. Olennaista on se, että niissä seurataan juuri sitä taitoa, jota tuetaan ja että tehtävän taso on oppijalle sopiva.

Tähän koosteeseen on valittu sellaiset luku- ja kirjoitustaitoon sekä niiden taustataitoihin kohdentuvat menetelmät, joita kirjoitushetkellä on myynnissä ja joiden koostamisessa on käytetty normi- tai viiteryhmää. Mahdolliset täydennys- tai korjausehdotukset koosteeseen voi osoittaa kirjoittajille. Viiteryhmien koot vaihtelevat huomattavasti, mikä on hyvä huomioida arviointimenetelmien tuloksia tulkittaessa.

## Arvioitavien taitojen lyhenteet

- T - taustataidot
- LT - lukemisen tarkkuus
- LS - lukemisen sujuvuus
- LY - luetun ymmärtäminen
- KO - oikeinkirjoittaminen
- KS - kirjoittamisen sujuvuus
- KT - tuottava kirjoittaminen

## Julkaistuja arviointi- ja seurantamenetelmiä

| Julkaistuja arviointi- ja seurantamenetelmiä                                                                                                             | T                  | LT               | LS               | LY               | KO                 | KS             | KT               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|----------------|------------------|
| ESIKKO - Lapsen esikielellisen kommunikaation ja kielen ensikartoitus                                                                                    | X <sup>L</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| SANASEULA - Lapsen varhaisen sanaston kehityksen seulontamenetelmä                                                                                       | X <sup>L</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Varhaisen kommunikaation ja kielen kehityksen arviointimenetelmä                                                                                         | X <sup>L</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| LUKIVA -Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4-5-vuotiaille                                                                                                | X <sup>L,Y</sup>   |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| LukiMat - Kysymyslaatikko lukemiseen liittyvien valmiuksien arvioimiseksi                                                                                | X <sup>L</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Fonologiatesti - Lapsen äänteellisen kehityksen arviointimenetelmä                                                                                       | X <sup>Y</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Kissatarina - Lapsen kerrontataitojen arviointimenetelmä                                                                                                 | X <sup>Y</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Pragma-testi - Sosiaalisen ja pragmaattisen kielen ymmärtämisen testi                                                                                    | X <sup>Y</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Lausetesti                                                                                                                                               | X <sup>Y</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| Nopean sarjallisen nimeämisen testi                                                                                                                      | X <sup>Y</sup>     |                  |                  |                  |                    |                |                  |
| LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 1. luokalle                                               | X <sup>R</sup>     | X <sup>R,Y</sup> | X <sup>R</sup>   |                  | X <sup>R</sup>     |                |                  |
| LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 2. luokalle                                               |                    |                  | X <sup>R,Y</sup> |                  | X <sup>R</sup>     |                |                  |
| LukiMat - Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen oppimisen seurannan välineet (1–2 lk, soveltuu seurantaan myös tätä ylemmille luokkatasoille) | X <sup>Y</sup>     | X <sup>Y</sup>   | X <sup>Y</sup>   |                  | X <sup>Y</sup>     |                |                  |
| Ala-asteen lukutesti ALLU                                                                                                                                | X <sup>R</sup>     | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   |                    |                |                  |
| Armi 1. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 1. luokalle                                                                                         | X <sup>R,Y,L</sup> | X <sup>R,Y</sup> | X <sup>Y</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R,L</sup>   |                | X <sup>R,L</sup> |
| Armi 2. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 2. luokalle                                                                                         | X <sup>R,Y,L</sup> |                  | X <sup>Y</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R,Y,L</sup> |                |                  |
| YTTE. Luetun ja kuullun ymmärtämisen ja lukemisen sujuvuuden arviointi                                                                                   | X <sup>Y</sup>     |                  | X <sup>Y</sup>   | X <sup>R,Y</sup> |                    |                |                  |
| Sanaketjutesti                                                                                                                                           | X <sup>R</sup>     | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   |                  |                    |                |                  |
| YKÄ - Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä yläkouluun                                                                                             |                    |                  | X <sup>R,Y</sup> | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>     |                |                  |
| Lukivaikeuksien seulontamenetelmä nuorille ja aikuisille                                                                                                 |                    |                  | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>     |                |                  |
| DigiLukiseula – digitaalinen luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä nuorille ja aikuisille                                                          |                    | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>     |                |                  |
| Lukemisen ja kirjoittamisen taitojen yksilötestistö nuorille ja aikuisille                                                                               |                    |                  | X <sup>Y</sup>   | X <sup>Y</sup>   |                    | X <sup>Y</sup> | X <sup>Y</sup>   |
| Lukemisen ja kirjoittamisen testejä (FinRA ry)                                                                                                           | X <sup>R,Y</sup>   | X <sup>Y</sup>   | X <sup>Y</sup>   | X <sup>R</sup>   | X <sup>R</sup>     |                |                  |

Yläindeksien selitteet: L = kyselylomake, R = ryhmätehtävät, Y = yksilötehtävät

## Kielellisten taitojen ja lukivalmiuksen arviointimenetelmiä

| Arviointimenetelmä      | ESIKKO – Lapsen esikielellisen kommunikaation ja kielen ensikartoitus                                                                                                                                                     |                                       |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Viitetiedot             | Laakso, M., Eklund, K., & Poikkeus, A-M. (2011). ESIKKO – Lapsen esikielellisen kommunikaation ja kielen ensikartoitus. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                                                                |                                       |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen ja oppimisen seuranta                                                                                                                                                                          |                                       |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 6 – 12 kk                                                                                                                                                                                                                 |                                       |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                                                                                         | Esikielellinen kommunikaatio ja kieli |
| Arviointitapa           | Kyselylomake                                                                                                                                                                                                              |                                       |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/esikko-lapsen-esikielellisen-kommunikaation-ja-kielen-ensikartoitus/">https://koju.nmi.fi/tuote/esikko-lapsen-esikielellisen-kommunikaation-ja-kielen-ensikartoitus/</a> (maksullinen) |                                       |

| Arviointimenetelmä      | SANASEULA – Lapsen varhaisen sanaston kehityksen seulontamenetelmä                                                                        |                                                                                                 |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Stolt, S. & Vehkavuori, S. (2018). SANASEULA – Lapsen varhaisen sanaston kehityksen seulontamenetelmä. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti. |                                                                                                 |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                |                                                                                                 |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 6 – 24 kk                                                                                                                                 |                                                                                                 |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                         | Ymmärretyn ja ilmaistun sanaston kehitys (9 – 18 kk)<br>Ilmaistun sanaston kehitys (18 – 24 kk) |
| Arviointitapa           | Kyselylomake                                                                                                                              |                                                                                                 |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/sanaseula/">https://koju.nmi.fi/tuote/sanaseula/</a> (maksullinen)                                     |                                                                                                 |

| Arviointimenetelmä      | Varhaisen kommunikaation ja kielen kehityksen arviointimenetelmä                                                                                            |                                                                                             |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Lyytinen, P. (1999). Varhaisen kommunikaation ja kielen kehityksen arviointimenetelmä. Niilo Mäki Instituutti ja Jyväskylän yliopiston lapsitutkimuskeskus. |                                                                                             |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen, taidon kehityksen seuranta                                                                                                      |                                                                                             |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 8 – 30 kk                                                                                                                                                   |                                                                                             |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                           | Varhaisen kommunikaation ja sanaston kehitys, tavutusmuotojen hallinta ja ilmaisujen pituus |
| Arviointitapa           | Kyselylomake                                                                                                                                                |                                                                                             |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/mcdi/">https://koju.nmi.fi/tuote/mcdi/</a> (maksullinen).                                                                |                                                                                             |
| Lisähuomioita           | Tuote on loppuunmyynissä. Sanaseula korvaa menetelmän.                                                                                                      |                                                                                             |

| Arviointimenetelmä      | LUKIVA – Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4–5 -vuotiaille                                                                                                                                                           |                                                                                                                     |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Puolakanaho, A., Poikkeus, A-M, Ahonen, T. & Aro, T. (2011). LUKIVA – Lukivalmiuksien arviointimenetelmä 4–5 -vuotiaille. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                                                          |                                                                                                                     |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                     |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 3½-5½ v                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                     |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                                                                                     | Lukivaikeuden esiintyminen lähisuvussa <sup>L</sup> , kirjaintuntemus <sup>Y</sup> ja nimeämissujuvuus <sup>Y</sup> |
| Arviointitapa           | <sup>L</sup> kyselylomake, <sup>Y</sup> yksilötehtävä                                                                                                                                                                 |                                                                                                                     |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/lukiva-lukivalmiuksien-arviointimenetelma-4-5-vuotiaille-lapsille/">https://koju.nmi.fi/tuote/lukiva-lukivalmiuksien-arviointimenetelma-4-5-vuotiaille-lapsille/</a> (maksullinen) |                                                                                                                     |

| Arviointimenetelmä      | Fonologiatesti – Lapsen äänteellisen kehityksen arviointimenetelmä                                                                                                                                                  |                                                            |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Kunnari, S., Savinainen-Makkonen, T., & Saaristo-Helin, K. (2012). Fonologiatesti – Lapsen äänteellisen kehityksen arviointimenetelmä. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                                           |                                                            |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen, taidon kehityksen seuranta                                                                                                                                                              |                                                            |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 2 – 6 v                                                                                                                                                                                                             |                                                            |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                                                                                   | Lapsen taito tuottaa eri äänteitä ja äänteiden yhdistelmiä |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävät                                                                                                                                                                                                      |                                                            |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/fonologiatesti-lapsen-aahteellisen-kehityksen-arviointimenetelma/">https://koju.nmi.fi/tuote/fonologiatesti-lapsen-aahteellisen-kehityksen-arviointimenetelma/</a> (maksullinen) |                                                            |

| Arviointimenetelmä      | Kissatarina – Lasten kerrontataitojen arviointimenetelmä                                                                                                                                        |                        |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| Viitetiedot             | Mäkinen, L. (2019). Kissatarina – Lasten kerrontataitojen arviointimenetelmä. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                                                                                |                        |
| Käyttötarkoitus         | Taidon kartoitus                                                                                                                                                                                |                        |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 4 – 8 v                                                                                                                                                                                         |                        |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                                                               | Kertovan puheen taidot |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävä                                                                                                                                                                                   |                        |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/kissatarina-lapsen-kerrontataitojen-arviointimenetelma/">https://koju.nmi.fi/tuote/kissatarina-lapsen-kerrontataitojen-arviointimenetelma/</a> (maksullinen) |                        |

| Arviointimenetelmä      | Pragma-testi – Sosiaalisen ja pragmaattisen kielen ymmärtämisen testi                                                         |                                                                            |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Loukusa, S. (2019). Pragma-testi - Sosiaalisen ja pragmaattisen kielen ymmärtämisen testi. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti. |                                                                            |
| Käyttötarkoitus         | Taidon kartoitus                                                                                                              |                                                                            |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 4 – 8 v                                                                                                                       |                                                                            |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                             | Tilannesidonnaisen kielenkäytön ja sosiaalisen kommunikaation ymmärtäminen |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävä                                                                                                                 |                                                                            |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/pragma/">https://koju.nmi.fi/tuote/pragma/</a> (maksullinen)                               |                                                                            |

| Arviointimenetelmä      | Lausetesti                                                                                                                              |                      |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Viitetiedot             | Korpilahti, P. (1996). Lausetesti. Oulu: LaCo.                                                                                          |                      |
| Käyttötarkoitus         | Taidon kartoitus                                                                                                                        |                      |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 5 – 8 v                                                                                                                                 |                      |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                       | Kuullun ymmärtäminen |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävät                                                                                                                          |                      |
| Saatavuus               | <a href="http://www.earlylearning.fi/product_details.php?p=153">http://www.earlylearning.fi/product_details.php?p=153</a> (maksullinen) |                      |

| Arviointimenetelmä      | Nopean sarjallisen nimeämisen testi                                                                                                                       |                                       |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Viitetiedot             | Ahonen, T., Tuovinen, S. & Leppäsaari, T. (1999). Nopean sarjallisen nimeämisen testi. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti ja Haukarannan koulu.            |                                       |
| Käyttötarkoitus         | Taidon kartoitus                                                                                                                                          |                                       |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 6 – 12 v                                                                                                                                                  |                                       |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                         | Nimikkeiden sujuva mielestä hakeminen |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävät                                                                                                                                            |                                       |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/nopean-sarjallisen-nimeamisen-testi/">https://koju.nmi.fi/tuote/nopean-sarjallisen-nimeamisen-testi/</a> (maksullinen) |                                       |

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                  |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Arviointimenetelmä      | LukiMat – Kysymyslaatikko lukemiseen liittyvien valmiuksien arvioimiseksi                                                                                                                                                                                                                                                            |                  |
| Viitetiedot             | Puolakanaho, A. (2008). Kysymyslaatikko lukemiseen liittyvien valmiuksien arvioimiseksi.                                                                                                                                                                                                                                             |                  |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Viiteaineiston ikäryhmä | varhaiskasvatus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                  |
| Arvioitavat taidot      | T                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Lukemisvalmiudet |
| Arviointitapa           | Kysymyslomake                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Saatavuus               | <a href="http://www.lukimat.fi/lukeminen/tietopalvelu/arviointi/kysymyslaatikko-lapsen-kanssa-tyoskentelevalle-lukemiseen-liittyvien-valmiuksien-arvioimiseksi">http://www.lukimat.fi/lukeminen/tietopalvelu/arviointi/kysymyslaatikko-lapsen-kanssa-tyoskentelevalle-lukemiseen-liittyvien-valmiuksien-arvioimiseksi</a> (maksuton) |                  |

## Lukemisen ja kirjoittamisen arviointimenetelmiä

| Arviointimenetelmä      | LukiMat – Oppimisen arviointi. Tuen tarpeen tunnistaminen, 1. lk.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | <p>Salmi, P., Eklund, K., Järvisalo, E. &amp; Aro, M. (2011). LukiMat – Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 1. luokalle. Käyttäjän opas.</p> <p>Eklund, K., Salmi, P., Polet, J. &amp; Aro, M. (2013). LukiMat – Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 1. luokalle. Tekninen opas.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 1. lk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Arvioitavat taidot      | T<br>T<br>LT<br>LT<br>LT<br>KO<br>KO<br>KO<br>LS<br>KO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Alkuäänteen tunnistaminen <sup>R</sup><br>Sanan tavujen laskeminen <sup>R</sup><br>Kirjainten nimeäminen <sup>Y</sup><br>Tavujen lukeminen <sup>Y</sup><br>Tunnistava lukeminen <sup>R</sup><br>Kirjainten kirjoittaminen <sup>R</sup><br>Tavujen kirjoittaminen <sup>R</sup><br>Sanojen kirjoittaminen <sup>R</sup><br>Lukusujuvuus <sup>R</sup><br>Sanelukirjoitus <sup>R</sup><br>Lukemisen ja kirjoittamisen tarkistuslista <sup>L</sup> |
| Arviointitapa           | <sup>L</sup> kysymyslomake, <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Saatavuus               | <a href="http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/tuen-tarpeen-tunnistaminen/1lk/lukeminen">http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/tuen-tarpeen-tunnistaminen/1lk/lukeminen</a> (maksuton)                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

| Arviointimenetelmä      | LukiMat – Oppimisen arviointi. Tuen tarpeen tunnistaminen, 2. lk.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                 |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | <p>Salmi, P., Eklund, K., Järvisalo, E. &amp; Aro, M. (2011). LukiMat – Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 2. luokalle. Käyttäjän opas.</p> <p>Eklund, K., Salmi, P., Polet, J. &amp; Aro, M. (2013). LukiMat – Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen tuen tarpeen tunnistamisen välineet 2. luokalle. Tekninen opas.</p> |                                                                                                                                                 |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                 |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 2. lk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                 |
| Arvioitavat taidot      | LS<br>KO<br>LS<br>LS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Lukusujuvuus <sup>R</sup><br>Sanelukirjoitus <sup>R</sup><br>Merkityksettömien sanojen lukeminen <sup>Y</sup><br>Tekstin lukeminen <sup>Y</sup> |
| Arviointitapa           | <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                 |
| Saatavuus               | <a href="http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/tuen-tarpeen-tunnistaminen/2lk/lukeminen">http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/tuen-tarpeen-tunnistaminen/2lk/lukeminen</a> (maksuton)                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                 |

| Arviointimenetelmä      | LukiMat – Oppimisen arviointi. Oppimisen seuranta.                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Salmi, P., Järvisalo, E., Eklund, K., Polet, J. & Aro, M. (2011). LukiMat – Oppimisen arviointi: Lukemisen ja kirjoittamisen oppimisen seurannan välineet. Käsikirja.                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Käyttötarkoitus         | Taidon kehityksen seuranta                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 1 – 2 lk, soveltuu seurantaan myös tätä ylemmille luokkatasoille.                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Arvioitavat taidot      | T<br>LT<br>LT<br>LT<br>LS<br>LS<br>KO<br>KO                                                                                                                                                                                                        | Sanan jakaminen tavuiksi<br>Kirjainten tunnistaminen<br>Tavujen lukeminen (5 eri tavutyyppiä helpoista vaikeisiin)<br>sanojen lukeminen (2- ja 3- tavuiset merkityksettömät, diftongit)<br>Merkityksettömien sanojen lukeminen (2- ja 3- tavuiset)<br>Tekstin lukeminen<br>Tavujen kirjoittaminen (5 eri tavutyyppiä helpoista vaikeisiin)<br>Sanojen kirjoittaminen (2- ja 3-tavuiset, ng-äänne, yhdyssanat, vokaalin kesto, konsonantin kesto) |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävät                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Saatavuus               | <a href="http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/oppimisen-seuranta/lukeminen-ja-kirjoittaminen">http://www.lukimat.fi/lukimat-oppimisen-arviointi/materiaalit/oppimisen-seuranta/lukeminen-ja-kirjoittaminen</a> (maksuton) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

| Arviointimenetelmä      | Ala-asteen lukutesti ALLU                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Lindeman, J. (1998). Ala-asteen lukutesti ALLU. Turku: Turun yliopisto, Oppimistutkimuksen keskus.                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen, taitojen kartoitus ja taitojen kehittymisen seuranta                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 1. – 6. lk                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Arvioitavat taidot      | T<br>T<br>T<br>T<br>T<br>T<br>LT<br>LS<br>LS<br>LS<br>LY                                                                                      | Kielellinen tietoisuus: Riimitys (1. lk)<br>Kielellinen tietoisuus: Tavujen yhdistäminen (1. lk)<br>Kielellinen tietoisuus: Tavuttaminen (1. lk)<br>Kielellinen tietoisuus: Alkuäänteiden tunnistaminen (1. lk)<br>Kielellinen tietoisuus: Kirjain-äännevastaavuus (1. lk)<br>Kielellinen tietoisuus: Loppuäänteiden tunnistaminen (1. lk)<br>Tekninen lukutaito: Kirjainten ja tavujen tunnistaminen (1. lk)<br>Tekninen lukutaito: Sanantunnistus (1. lk, 4. – 6. lk.)<br>Tekninen lukutaito: Väitteiden ymmärtäminen (1. lk)<br>Tekninen lukutaito: Virkkeiden ymmärtäminen (1. – 3. lk)<br>Luetun ymmärtäminen (1. – 6. lk) |
| Arviointitapa           | Ryhmätehtävät                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Saatavuus               | <a href="https://utushop.utu.fi/p/1922-ala-asteen-lukutesti-allu/">https://utushop.utu.fi/p/1922-ala-asteen-lukutesti-allu/</a> (maksullinen) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Arviointimenetelmä      | Armi 1. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 1. luokalle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Viitetiedot             | Lerkkanen, M.-K., Poikkeus, A.-M. & Ketonen, R. (2006). Armi 1. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 1. luokalle. Helsinki: WSOYpro Oy.                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen, taitojen kartoitus ja taitojen kehittymisen seuranta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 1. lk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Arvioitavat taidot      | <div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>LT</div> <div>LT</div> <div>KO</div> <div>KO/KT</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>LT</div> <div>LY</div> <div>LS</div> <div>KO</div> <div>KT</div> <div>LT/LY</div> <div>LS</div> <div>LY</div> <div>KO</div> <div>KT</div> </div> | <p><b>Osa 1: Alkukartoituksen perustehtävät</b></p> <p>Peruskäsitteiden ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Kuullun ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Alkuäänteen tunnistaminen <sup>R</sup></p> <p>Sanan tavutus <sup>Y</sup></p> <p>Kirjainten nimeäminen <sup>Y</sup></p> <p>Sanalistan lukeminen <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus <sup>Y</sup></p> <p>Kirjainten kirjoittaminen <sup>R</sup></p> <p>Sanojen oikeinkirjoitus ja vapaa tuottaminen <sup>R</sup></p> <p>Kysely vanhemmille: Lasten kiinnostuksen kohteet ja lukutottumukset <sup>L</sup></p> <p><b>Osa 2: Alkukartoitusta täydentävät tehtävät</b></p> <p>Riimien tuottaminen <sup>Y</sup></p> <p>Riimien tunnistaminen <sup>Y</sup></p> <p>Tavujen kokoaminen sanoiksi <sup>Y</sup></p> <p>Tavuparien tunnistaminen <sup>Y</sup></p> <p>Alkuäänteen nimeäminen <sup>Y</sup></p> <p>Työskentelytaidot ja motivaatio <sup>L</sup></p> <p>Tarkkaavaisuus <sup>L</sup></p> <p>Nimeäminen <sup>L</sup></p> <p>Ohjeita työmuistin havainnoimiseen <sup>L</sup></p> <p><b>Osa 3: Väliarviointi</b></p> <p>Tarkka lukeminen <sup>R</sup></p> <p>Luetun ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Lukunopeus <sup>Y</sup></p> <p>Oikeinkirjoitus <sup>R</sup></p> <p>Tuottava kirjoittaminen <sup>R</sup></p> <p><b>Osa 4: Kevätarviointi</b></p> <p>Tarkka lukeminen ja luetun ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Lukunopeus <sup>Y</sup></p> <p>Luetun ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Oikeinkirjoitus <sup>R</sup></p> <p>Tuottava kirjoittaminen <sup>R</sup></p> |
| Arviointitapa           | <sup>L</sup> kysymyslomake, <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Saatavuus               | <a href="https://tuotteet.sanomapro.fi/bu524197-armi-1-luku-ja-kirjoitustaidon-arviointimateriaali-1-luokalle.html">https://tuotteet.sanomapro.fi/bu524197-armi-1-luku-ja-kirjoitustaidon-arviointimateriaali-1-luokalle.html</a> (maksullinen)                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Arviointimenetelmä      | Armi 2. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 2. luokalle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Viitetiedot             | Lerkkanen, M.-K., Poikkeus, A.-M. & Ketonen, R. (2008). Armi 2. Luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaali 2. luokalle. Helsinki: WSOYpro Oy.                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen, taitojen kartoitus ja taitojen kehittymisen seuranta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 2. lk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Arvioitavat taidot      | <div> <div>T</div> <div>T</div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>LY</div> <div>LY</div> <div>KO</div> <div>T/KO</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>KO</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>LY</div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>KO</div> <div>T/KO</div> <div>KO/T</div> <div>LY</div> <div>LY</div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>KO</div> <div>KO/T</div> </div> | <p><b>Osa 1: Alkukartoituksen perustehtävät</b></p> <p>Ohjeiden ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Kertomuksen ymmärtäminen <sup>Y/R</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: sanalista <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: teksti <sup>Y</sup></p> <p>Luetun ymmärtäminen: lauseet <sup>R</sup></p> <p>Luetun ymmärtäminen: teksti <sup>R</sup></p> <p>Oikeinkirjoitus <sup>R</sup></p> <p>Tavuta ja korjaa kirjoitusvirheet <sup>R</sup></p> <p>Kysely kotiväelle <sup>L</sup></p> <p><b>Osa 2: Alkukartoitusta täydentävät tehtävät</b></p> <p>Kuvasarjasta kertominen <sup>Y</sup></p> <p>Muisti: numero- ja tavusarjat <sup>Y</sup></p> <p>Äännetietoisuus ja tavutus <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: lyhyt sanalista <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: helppo teksti <sup>Y</sup></p> <p>Sanatasoinen oikeinkirjoitus <sup>Y/R</sup></p> <p>Lukemiseen liittyvät vaikeudet <sup>L</sup></p> <p>Kirjoittamiseen liittyvät vaikeudet <sup>L</sup></p> <p>Muut oppimisen ongelmat <sup>L</sup></p> <p>Työskentely ja motivaatio <sup>L</sup></p> <p>Tarkkaavaisuus <sup>L</sup></p> <p>Nimeäminen <sup>L</sup></p> <p><b>Osa 3: Väliarviointi</b></p> <p>Luetun ymmärtäminen <sup>R</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: sanalista <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: teksti <sup>Y</sup></p> <p>Oikeinkirjoitus: sanat ja lause <sup>R</sup></p> <p>Tavuta ja korjaa kirjoitusvirheet <sup>R</sup></p> <p>Toistokirjoitus <sup>R</sup></p> <p>Itsearviointi: kiinnostus lukemiseen <sup>R</sup></p> <p>Itsearviointi: kiinnostus kirjoittamiseen <sup>R</sup></p> <p><b>Osa 4: Kevätarviointi</b></p> <p>Luetun ymmärtäminen: sanat ja sanonnat <sup>R</sup></p> <p>Luetun ymmärtäminen: teksti <sup>R</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: sanalista <sup>Y</sup></p> <p>Lukunopeus ja lukutarkkuus: teksti <sup>Y</sup></p> <p>Oikeinkirjoitus: sanat ja lause <sup>R</sup></p> <p>Toistokirjoitus <sup>R</sup></p> <p>Itsearviointi: lukeminen <sup>L</sup></p> <p>Itsearviointi: kirjoittaminen <sup>L</sup></p> |
| Arviointitapa           | <sup>L</sup> kysymyslomake, <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Saatavuus               | <a href="https://tuotteet.sanomapro.fi/bu524718-armi-2-luku-ja-kirjoitustaidon-arviointimateriaali-2-luokalle.html">https://tuotteet.sanomapro.fi/bu524718-armi-2-luku-ja-kirjoitustaidon-arviointimateriaali-2-luokalle.html</a> (maksullinen)                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

| Arviointimenetelmä      | YTTE. Luetun ja kuullun ymmärtämisen ja lukemisen sujuvuuden arviointi.                                                                                                                                                               |                                                                                                       |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Kajamies, A., Poskiparta, E., Annevirta, T., Dufva, M. & Vauras, M. (2003). YTTE. Luetun ja kuullun ymmärtämisen ja lukemisen sujuvuuden arviointi. Turku: Turun yliopisto, Oppimistutkimuksen keskus (OTUK).                         |                                                                                                       |
| Käyttötarkoitus         | Taitojen kartoitus                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                       |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 2. – 3. lk, soveltuu arviointiin myös tätä ylemmille luokkatasoille, jos taidot eivät ole kehittyneet odotetulla tavalla.                                                                                                             |                                                                                                       |
| Arvioitavat taidot      | T<br>LY<br>LS                                                                                                                                                                                                                         | Kuullun ymmärtäminen <sup>Y</sup><br>Luetun ymmärtäminen <sup>Y, R</sup><br>Lukusujuvuus <sup>Y</sup> |
| Arviointitapa           | <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                                                                                 |                                                                                                       |
| Saatavuus               | <a href="https://utushop.utu.fi/p/1913-ytte-luetun-ja-kuullun-ymmartamisen-ja-lukemisen-sujuvuuden-arviointi/">https://utushop.utu.fi/p/1913-ytte-luetun-ja-kuullun-ymmartamisen-ja-lukemisen-sujuvuuden-arviointi/</a> (maksullinen) |                                                                                                       |

| Arviointimenetelmä      | Sanaketjutesti                                                                                                  |                                                                                                                   |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Lyytinen, H. & Nevala, J. (2000). Sanaketjutesti. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                            |                                                                                                                   |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                      |                                                                                                                   |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 8 – 12 v                                                                                                        |                                                                                                                   |
| Arvioitavat taidot      | LS<br>LS<br>LT/LS<br>T                                                                                          | Sanojen erottaminen toisistaan<br>Pseudosanojen etsiminen<br>Kirjoitusvirheiden etsiminen<br>Sanojen tavuttaminen |
| Arviointitapa           | Ryhmätehtävät                                                                                                   |                                                                                                                   |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/sanaketjutesti/">https://koju.nmi.fi/tuote/sanaketjutesti/</a> (maksullinen) |                                                                                                                   |

| Arviointimenetelmä      | YKÄ – Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä yläkouluun                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Lerkkanen, M-K., Eklund, K., Löytynoja, H., Aro, M., & Poikkeus, A-M. (2018). YKÄ – Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä yläkouluun. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti. |                                                                                                                                                                                                                                    |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen ja taitojen kartoitus                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                    |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 7. lk ja 9. lk                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                    |
| Arvioitavat taidot      | LS<br>LS<br>LS<br>KO<br>LY<br>LS                                                                                                                                               | Sanojen lukeminen <sup>R</sup><br>Virkkeiden lukeminen <sup>R</sup><br>Sanojen erottaminen toisistaan <sup>R</sup><br>Sanelukirjoitus <sup>R</sup><br>Tekstin ymmärtäminen <sup>R</sup><br>Pseudosanalistan lukeminen <sup>Y</sup> |
| Arviointitapa           | <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                    |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/yka/">https://koju.nmi.fi/tuote/yka/</a> (maksullinen)                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                    |

| Arviointimenetelmä      | Lukivaikeuksien seulontamenetelmä nuorille ja aikuisille                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Holopainen, L., Kairaluoma, L., Nevala, J., Ahonen, T. & Aro, M. (2004). Lukivaikeuksien seulontamenetelmä nuorille ja aikuisille. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                               |                                                                                                                                                                                                                        |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                        |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 9. luokan kevät. Soveltuu toisella asteella opiskelevien nuorten ja aikuisten taitojen arviointiin.                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                        |
| Arvioitavat taidot      | LY<br>LT/LS<br>LS<br>KO<br>KO                                                                                                                                                                       | Luetun ymmärtäminen<br>Etsi kirjoitusvirheet<br>Erotta sanat toisistaan<br>Sanelukirjoitus, sanat<br>Sanelukirjoitus, pseudosanat<br>Itsearviointi: suhtautuminen lukemiseen ja kirjoittamiseen, oppiminen, tukitoimet |
| Arviointitapa           | Ryhmätehtävät                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                        |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/lukivaikeuksien-seulontamenetelma-nuorille-ja-aikuisille/">https://koju.nmi.fi/tuote/lukivaikeuksien-seulontamenetelma-nuorille-ja-aikuisille/</a> (maksullinen) |                                                                                                                                                                                                                        |

| Arviointimenetelmä      | DigiLukiseula – digitaalinen luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä nuorille ja aikuisille                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Paananen, M., Pöyliö, H., Määttä, S., Hautala, J., Eklund, K., Kinnunen, M., Westerholm, J. & Holopainen, L. (2019). DigiLukiseula. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti. |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Normiaineiston ikäryhmä | 9. luokan kevät. Soveltuu toisella asteella opiskelevien nuorten ja aikuisten taitojen arviointiin.                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Arvioitavat taidot      | LT/LS<br>LS<br>KO<br>KO<br>LY                                                                                                                                          | Etsi kirjoitusvirheet<br>Luksu<br>Merkityksellisten sanojen sanelukirjoitus<br>Merkityksettömien sanojen sanelukirjoitus<br>Täydennä tekstit<br>Opintoihin liittyvä kysely: mm. taustatiedot, aiemmin saatu tuki, opintoihin ja oppimiseen liittyvät koetut vaikeudet |
| Arviointitapa           | Ryhmätehtävät                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/digilukiseula/">https://koju.nmi.fi/tuote/digilukiseula/</a> (maksullinen)                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                       |

| Arviointimenetelmä      | Lukemisen ja kirjoittamisen taitojen yksilötestistö nuorille ja aikuisille                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Nevala, J., Kairaluoma, L., Ahonen, T., Aro, M. & Holopainen, L. (2006). Lukemisen ja kirjoittamisen taitojen yksilötestistö nuorille ja aikuisille. Jyväskylä: Niilo Mäki Instituutti.                                       |                                                                                                                                                                                                             |
| Käyttötarkoitus         | Taitojen kartoitus                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                             |
| Viiteaineiston ikäryhmä | 9. luokan kevät. Soveltuu toisen asteen opiskelijoiden ja aikuisten arviointiin.                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                             |
| Arvioitavat taidot      | <div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>LS</div> <div>LY</div> <div>KS</div> <div>KT</div> </div>                                                                                                                              | <div> <div>Sanojen lukeminen</div> <div>Pseudosanojen lukeminen</div> <div>Tekstin lukeminen</div> <div>Luetun ymmärtäminen</div> <div>Nopea kirjoittaminen</div> <div>Tuottava kirjoittaminen</div> </div> |
| Arviointitapa           | Yksilötehtävät                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                             |
| Saatavuus               | <a href="https://koju.nmi.fi/tuote/lukemis-ja-kirjoittamistaitojen-yksilotestisto-nuorille-ja-aikuisille/">https://koju.nmi.fi/tuote/lukemis-ja-kirjoittamistaitojen-yksilotestisto-nuorille-ja-aikuisille/</a> (maksullinen) |                                                                                                                                                                                                             |

| Arviointimenetelmä      | Lukemisen ja kirjoittamisen testejä (FinRA)                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Viitetiedot             | Orell, M., Kivelä, E., Salokannel, L., Sankinen, S. & Johnsson, S. (toim.) (2019). Lukemisen ja kirjoittamisen testejä. Uudistettu painos. Julkaisusarja A7/2019. FinRA ry.       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Käyttötarkoitus         | Tuen tarpeen tunnistaminen ja oppimisen seuranta                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Viiteaineiston ikäryhmä | Esiopetuksesta toiselle asteelle                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Arvioitavat taidot      | <div> <div>T</div> <div>T</div> <div>T</div> <div>KO</div> <div>KO</div> <div>LT/LS</div> <div>LY</div> <div>LY</div> <div>T/LY</div> <div>T/LS/LY</div> </div>                   | <div> <div>Auditiivinen sarjamuisti <sup>R/Y</sup></div> <div>Artikulaatiotesti (esiopetus) <sup>Y</sup></div> <div>Lukemis- ja kirjoittamisprosessien arviointi <sup>Y</sup></div> <div>Sanasaneluja (1. – 9. lk, toinen aste) <sup>R</sup></div> <div>Virkesaneluja (2. – 6. lk) <sup>R</sup></div> <div>Ääneen lukeminen (1. – 3. lk) <sup>Y</sup></div> <div>Tekstin ymmärtäminen (2. lk) <sup>R</sup></div> <div>Luetun ymmärtäminen (6. lk ja 9. lk) <sup>R</sup></div> <div>Kuullun ja luetun ymmärtäminen (3. – 5. lk) <sup>R</sup></div> <div>Yläasteen luku- ja kirjoitustesti (yläkoulu) <sup>Y</sup></div> </div> |
| Arviointitapa           | <sup>Y</sup> yksilötehtävä, <sup>R</sup> ryhmätehtävä                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Saatavuus               | <a href="http://finnishreadingassociation.blogspot.com/p/yhdistyksen-julkaisut.html">http://finnishreadingassociation.blogspot.com/p/yhdistyksen-julkaisut.html</a> (maksullinen) |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |